

การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
ตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ACADEMIC MANAGEMENT OF SMALL-SIZED SECONDARY SCHOOLS BASED ON THE CONCEPT OF
COLLABORATIVE NETWORKS FOR STUDENT QUALITY DEVELOPMENT

นายพงศกร อุดลพิทยาภรณ์ *

Phongsakorn Adulpittayaporn

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทรัตน์ เจริญกุล **

Asst.Prof.Nuntarat Charoenkul,Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 147 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 108 โรงเรียน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ/แบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและมาก โดยเรียงลำดับค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดถึงต่ำสุด คือ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การวัดผล ประเมินผล การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: phongsakorn.adul@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nuntarat@gmail.com

***ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก “ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต” บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISSN1905-4491

Abstract

The objective of this research was to study 1) the present state and the desirable state of academic management of small-sized secondary schools based on the concept of collaborative networks, and 2) the need index of academic management of small-sized secondary schools based on the concept of collaborative networks. Method by using explanatory sequential mixed methods research. The population included 147 small-sized secondary schools. The sample was 108 small-sized secondary school. The gathering data tool was a survey on the development of small-sized secondary school academic management based on the concept of collaborative networks for the student quality model. The data was analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, PNI Modified and content analysis.

The results were as follows: The present and desirable states of small-sized secondary school academic management by aligning with collaborative networks for the student quality development concept were overall at a moderate level and high level, respectively, and were ranked by the highest to the lowest PNI modified values. The first priority needs index was the approaches for teaching and learning and the development of learning processes. The last priority needs index was the strength of community in academic affairs and cooperation in academic development.

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ/ เครือข่ายความร่วมมือ/ รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ/
การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน/ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

KEYWORDS: ACADEMIC MANAGEMENT/ COLLABORATIVE NETWORKS/
MODEL OF COLLABORATIVE NETWORKS/ STUDENT QUALITY DEVELOPMENT/ SMALL-SIZED
SECONDARY SCHOOL

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนอย่างทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ แต่ในปัจจุบันมีการลดลงของจำนวนนักเรียน จากระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) รายงานว่า ร้อยละของนักเรียนในระบบต่อประชากรในวัยเรียน ตั้งแต่ปี 2550- 2559 มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 83.3 ในปี 2550 ลดลงเหลือร้อยละ 80.9 ในปี 2559 ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กพ.ศ. 2558-2561 รายงานว่าจากสภาพบริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวโน้มปรับเปลี่ยนขนาดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา) เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ซึ่งได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของภาวะคุกคาม (Threats) คืออัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงมีผลกระทบต่อจำนวนเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการศึกษา ทำให้สถานศึกษาบางแห่งมีจำนวนนักเรียนลดลงหรือแทบไม่มีนักเรียน

จากการเพิ่มจำนวนมากขึ้นของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า การจัดสรรอัตรากำลังครูบุคลากร และการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพปัญหา คือ ด้านคุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกช่วงชั้นมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดอื่นๆ (แผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ.2558-2561:3-5) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2552-2559 (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579: ง-จ) พบว่า ประเทศไทยประสบความสำเร็จในหลายด้าน และมีอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในระยะต่อไป คือ ด้านคุณภาพการศึกษา พบว่าผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวัดได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก (ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์) มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2559 พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในทุกรายวิชา และเมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียนในขนาดอื่นๆ ทุกรายวิชา

นอกจากคุณภาพการศึกษาที่ต้องเร่งพัฒนาแล้ว ยังมีปัญหาในด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงจำนวนนักเรียนต่อห้อง จำนวนนักเรียนต่อครูที่เหมาะสมการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอีกทั้งการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมาก เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษา และลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกันเพื่อใช้ในการบริหารจัดการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579: ง-จ)

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และนโยบายของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยให้เข้าสู่ “ประเทศไทย 4.0” การปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้น ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) พบว่าแผนการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศจะมีการพัฒนาในระดับเขตพื้นที่ จึงตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาชาติโดยใช้ “เครือข่ายการศึกษา” อย่างเป็นทางการเพื่อดำเนินการในการพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นที่และขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยส่งเสริมให้

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักวิชาการ นักการศึกษา ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กร ศาสนา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา โดยใช้กลยุทธ์ “ร่วมพลัง”

หัวใจของการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 คือ “สังคมที่เดินหน้าไปด้วยกัน ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ด้วยการเติมเต็มศักยภาพของผู้คนในสังคม เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม ฟื้นฟูความสมานฉันท์ และ ความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรได้อย่างคุ้มค่า ไม่เกิดการสูญเปล่า และมีความคล่องตัว โดยมี กลยุทธ์คือ การเร่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่ส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และส่งเสริมและขยายผลให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความพร้อม พัฒนาเป็นสถานศึกษานิตិบุคคลในกำกับ โดยมี แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในประเด็นส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการนำเสนอแนวทางพัฒนา การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 2) เพื่อศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) เพื่อศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ เอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก การบริหารวิชาการ เครือข่ายความร่วมมือ คุณภาพการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา พ.ศ.2559 และนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนย่อยที่ 2 วิธีการเลือกตัวอย่าง และปริมาณตัวอย่าง (S.D.) ดังนี้ **ประชากร** ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 147 โรงเรียน **ขนาดตัวอย่าง** จำนวน 108 โรงเรียน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence Interval) โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (E) \pm 5% **ผู้ให้ข้อมูล** คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 108 คน และ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน จำนวน 108 คน รวมทั้งสิ้น 216 คน

ขั้นตอนย่อยที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารงานแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน และ หัวหน้างานประกันคุณภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ขั้นตอนย่อยที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามแนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ขั้นตอนย่อยที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล 2) วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น จากสูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) และจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 152 ฉบับ แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 76 ฉบับ และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 76 ฉบับ ซึ่งสามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	รายการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้า กลุ่มบริหารวิชาการ		รวมทั้งหมด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ						
	1.1 ชาย	55	72.4	16	21.1	71	46.7
	1.2 หญิง	21	27.6	60	78.9	81	53.3
	รวม	76	100	76	100	152	100
2	อายุ						
	2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	-	-	15	19.7	15	9.9
	2.2 30 – 40 ปี	20	26.3	18	23.7	38	25.0
	2.3 41- 50 ปี	30	39.5	26	34.2	56	36.8
	2.4 51 – 60 ปี	26	34.2	17	22.4	43	28.3
	รวม	76	100	76	100	152	100
3	ระดับการศึกษาสูงสุด						
	3.1 ปริญญาตรี	2	2.6	48	63.2	50	32.9
	3.2 ปริญญาโท	72	94.8	28	36.8	100	65.8
	3.3 ปริญญาเอก	2	2.6	-	-	2	1.3
	รวม	76	100	76	100	152	100
4	ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน						
	4.1 ต่ำกว่า 5 ปี	14	18.4	9	11.8	23	15.1
	4.2 5 – 10 ปี	21	27.6	18	23.7	39	25.7
	4.3 11 – 15 ปี	24	31.6	10	13.2	34	22.4
	4.4 16 – 20 ปี	-	-	7	9.2	7	4.6
	4.5 21 – 25 ปี	8	10.5	14	18.4	22	14.5
	4.6 มากกว่า 25 ปีขึ้นไป	9	11.9	18	23.7	27	17.8
	รวม	76	100	76	100	152	100
5	รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียน						
	6.1 โรงเรียนคู่พัฒนา (โรงเรียนพี่และ โรงเรียนน้อง)	22	22.7	16	14.8	38	18.5
	6.2 สหวิทยาเขต	63	64.9	77	71.3	140	68.3
	6.3 โครงการ โรงเรียนพระราชัฐ	8	8.2	8	7.4	16	7.8

ข้อ	รายการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้า กลุ่มบริหารวิชาการ		รวมทั้งหมด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.4	เครือข่าย โรงเรียนกับ มหาวิทยาลัย	4	4.2	5	4.6	9	4.4
6.5	อื่นๆ เช่น เครือข่ายโรงเรียนกับ องค์การบริหารส่วน ตำบล	-	-	2	1.9	2	1.0
	รวม	97	100	108	100	205	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 152 ฉบับ จำแนกตามขอบข่ายงานวิชาการ 5 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

**ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียนโดยภาพรวม**

ข้อ	การบริหารวิชาการโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1	การพัฒนาหลักสูตร								
	1.1 การพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของ นักเรียน	2.80	1.12	ปาน กลาง	4.16	0.85	มาก	0.49	4
	1.2 การพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน	2.69	1.13	ปาน กลาง	4.05	0.92	มาก	0.51	3
	รวม	2.75	1.13	ปาน กลาง	4.10	0.88	มาก	0.49	2
2	การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้								

ข้อ	การบริหารวิชาการโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ ความต้องการ จำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
2.1	การจัดการเรียนการสอน และ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ของนักเรียน	2.81	1.13	ปาน กลาง	4.30	0.83	มาก	0.53	1
2.2	การจัดการเรียนการสอน และ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน	2.83	1.12	ปาน กลาง	4.29	0.84	มาก	0.52	2
	รวม	2.82	1.12	ปาน กลาง	4.30	0.84	มาก	0.52	1
3	การวัดผล ประเมินผล								
3.1	การวัดผล ประเมินผลเพื่อ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ของนักเรียน	2.65	1.19	ปาน กลาง	3.90	0.96	มาก	0.47	5
3.2	การวัดผล ประเมินผลเพื่อ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน	2.70	1.17	ปาน กลาง	3.91	0.90	มาก	0.45	6
	รวม	2.68	1.18	ปาน กลาง	3.91	0.93	มาก	0.46	3
4	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา								
4.1	การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางวิชาการของนักเรียน	2.77	1.10	ปาน กลาง	3.98	0.99	มาก	0.44	7
4.2	การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน	2.79	1.15	ปาน กลาง	4.00	0.93	มาก	0.43	8
	รวม	2.78	1.12	ปาน กลาง	3.99	0.96	มาก	0.44	4

ข้อ	การบริหารวิชาการโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ ความต้องการ จำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
5	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ								
	5.1 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน	3.25	1.01	มาก	4.53	0.83	มากที่สุด	0.39	9
	5.2 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.33	1.02	มาก	4.60	0.66	มากที่สุด	0.38	10
	รวม	3.29	1.01	มาก	4.57	0.75	มากที่สุด	0.39	5
	รวมทั้งหมด	2.85	1.12	ปานกลาง	4.12	0.90	มาก	0.45	

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 1.12$) เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการพบว่า การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.29$, $SD = 1.01$) รองลงมา คือการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 1.12$) และการวัดผล ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.68$, $SD = 1.18$)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.90$) เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการพบว่า การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.75$) รองลงมา คือ การจัดการเรียน

การสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30, SD = 0.84$) และการวัดผล ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.93$)

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยภาพรวม คือ 0.45 ($PNI_{\text{modified}} = 0.45$) ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.52$) รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{\text{modified}} = 0.49$) และขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$)

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ และการพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ

ข้อ	รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
		\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ									
(1)	โรงเรียนคู่พัฒนา	2.87	1.11	ปานกลาง	4.25	0.82	มาก	0.48	3
(2)	สหวิทยาเขต	3.24	1.00	ปานกลาง	4.39	0.74	มาก	0.35	4
(3)	โครงการโรงเรียนพระราชรัฏฐ์	2.42	1.13	ปานกลาง	3.94	0.97	มาก	0.63	1
(4)	เครือข่ายโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย	2.50	1.15	ปานกลาง	3.91	0.98	มาก	0.56	2
เฉลี่ย		2.76	1.14	ปานกลาง	4.12	0.90	มาก	0.49	1
2. การพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน									
(1)	โรงเรียนคู่พัฒนา	2.92	1.12	ปานกลาง	4.20	0.87	มาก	0.43	2
(2)	สหวิทยาเขต	3.22	0.96	ปานกลาง	4.32	0.77	มาก	0.34	3
(3)	โครงการโรงเรียนพระราชรัฏฐ์	2.45	1.15	ปานกลาง	3.97	0.93	มาก	0.62	1
(4)	เครือข่ายโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย	3.13	1.19	ปานกลาง	3.96	0.96	มาก	0.27	4
เฉลี่ย		2.93	1.12	ปานกลาง	4.11	0.90	มาก	0.40	2
รวมทั้งหมด		2.85	1.12	ปานกลาง	4.12	0.90	มาก	0.45	2

จากตารางที่ 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ และการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า สภาพปัจจุบันในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 1.12$) สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.90$) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน คือ 0.45 ($PNI_{modified} = 0.45$)

อภิปรายผล

1) การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.52$)

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบสหวิทยาเขต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติผ่านสถานการณ์จริงและสถานการณ์ตัวอย่าง โดยเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ สอดคล้องกับ สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557) ที่ศึกษากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก พบว่า กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก คือ การปรับกระบวนการทัศน์ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติผ่านสถานการณ์จริงและสถานการณ์ตัวอย่าง ซึ่งประเด็นการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ การสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2559) ที่ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในมาตรฐานที่ 3 เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยตัวชี้วัดที่ 1 คือ การมีกระบวนการเรียน การสอน ที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม ดังนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับ แผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ.2558-2561 (2558) ที่กล่าวว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพปัญหาในด้านคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพการศึกษาค่อนข้างต่ำ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกช่วงชั้นต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดอื่นๆ จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียน

มัธยมศึกษาขนาดเล็กมุ่งเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติผ่านสถานการณ์จริงและสถานการณ์ตัวอย่าง โดยเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ และจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติผ่านสถานการณ์จริงและสถานการณ์ตัวอย่าง โดยเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบโครงการโรงเรียนพระราชรัฐนั้น มีความสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ที่จัดทำโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ โดยมีเป้าหมายเชิงคุณภาพเพื่อมุ่งเน้นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศโดยครอบคลุมประเด็นในด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ เป็นด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด ($PNI_{modified} = 0.39$)

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบสหวิทยาเขต เครือข่ายความร่วมมือรูปแบบโรงเรียนคู่พัฒนา และเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบเครือข่ายโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย และลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุดในการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ รายชื่อ คือ เครือข่ายความร่วมมือรูปแบบสหวิทยาเขต เครือข่ายความร่วมมือรูปแบบโรงเรียนคู่พัฒนา และเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบเครือข่ายโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่าการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ เครือข่ายความร่วมมือรูปแบบสหวิทยาเขต เครือข่ายความร่วมมือรูปแบบโรงเรียนคู่พัฒนา และเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบเครือข่ายโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 : ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาทุนศักยภาพมนุษย์ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยขยายผลความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษา ภาคเอกชน ผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ ในการพัฒนาสาขาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งขยายการจัดการและการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะให้มากขึ้น สอดคล้องกับ พิพัฒน์ ภูมิโย (2555) ที่ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าวกระโดด พบว่ากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าว

กระโดด กลยุทธ์หลักคือ เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเชิงรุก โดยมีกลยุทธ์รองคือ เร่งพัฒนาโรงเรียนแบบก้าวกระโดด โดยการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมกันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ให้มีความเข้มแข็งมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน และดำเนินงานอย่างมีทิศทางร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติผ่านสถานการณ์จริงและสถานการณ์ตัวอย่าง

จากผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2) ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ เร่งกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการบูรณาการภายในและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการภายในและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเครือข่ายความร่วมมือรูปแบบสหวิทยาเขต

3) ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ โดยเข้าช่วยเหลือสถานศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาต่อยอดในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) การศึกษาวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือโดยใช้รูปแบบเครือข่ายโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ และเครือข่ายโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย เนื่องจากผลการศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการมากที่สุดคือรูปแบบเครือข่ายโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ รองลงมาคือรูปแบบเครือข่ายโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย

2) การศึกษาวิจัยต่อยอดเรื่อง การพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปทดลองใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และต่างจังหวัด ที่มีบริบทใกล้เคียง โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการมากที่สุดคือ การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา*
ประชาชนรัฐ. (2559). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ.2558-2561*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทิรา ฐานิพานิชสกุล. (2559). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในการป้องกันการ
ตั้งครุฑและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พิพัฒน์ ภู่วิทย. (2555). *ยุทธศาสตร์บริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าวกระโดด* (วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุนีย์ ชัยสุขสังข์. (2557). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนใน
โรงเรียนเอกชนทางเลือก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพมหานคร.